

izbjeglice na čiji će broj utjecati teže političke krize i ekološke katastrofe.

Knjiga završava člankom "Migranti iz bivšeg Sovjetskog Saveza u Izraelu 1990-ih" Eitana F. Sabatella. Autor opisuje židovske migracije za vrijeme carizma i sovjetskog režima kao uvod i pozadinu suvremene imigracije u Izrael iz bivših sovjetskih republika. Imigrantske registracijske statistike u Izraelu pokazuju veličinu nedavnih valova imigracije, ali i socioekonomske karakteristike došljaka iz bivšeg Sovjetskog Saveza u devedesetim godinama. Trenutno je glavna briga kako uklopiti te imigrante i kako najbolje upotrijebiti potencijal visokog obrazovanja koji oni predstavljaju. Između 1989. i 1992. sovjetska imigracija povećala je populaciju Izraela za 9%. Od toga broja, između 65 i 70% visoko je obrazovanih ljudi, sa profesijama, znanstvenim i akademskim obrazovanjem. Ti imigranti povećali su u ukupnoj populaciji broj građana sa takvim obrazovanjem za punih 30%.

Ova opsežna i znanstveno utemeljena knjiga predstavlja važno štivo znanstvenicima i profesorima društvenih znanosti i povijesti u prezentaciji novih razmišljanja o migraciji kao jednom od ključnih političkih, društvenih i ekonomskih problema s kojom se suočava moderna Europa.

Sonja Podgorelec
Institut za migracije i narodnosti, Zagreb
E-mail: spodgorelec@public.srce.hr

Vera Kržišnik-Bukić (ur.), **Slovinci v Hrvaški**, Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja, 1995, 420 str.

U okviru istraživanja (projekta) *Slovinci v prostoru nekdanje Jugoslavije izven Slovenije* (Slovinci na prostoru bivše Jugoslavije izvan Slovenije), Inštitut za narodnostna vprašanja iz Ljubljane objavio je radove sa znanstvenog skupa održanog 21. prosinca 1993. Osim slovenskih, sudjelovali su i hrvatski znanstvenici. Zbornik znanstvenih priloga *Slovinci v Hrvaški* označen je kao *Knjiga prva*. Time se željelo naglasiti da je to tek početak istraživačkog i znanstveno-publicističkog rada na ovoj tematici.

Zbornik je podijeljen u šest cjelina. Nakon uvodne riječi urednice i kratkog obraćanja

g. Mirka Juraka, predsjednika Slovenske matice iseljenika, *Slovenci in Hrvaška*, u prvoj, zapravo uvodnoj i temeljnoj cjelini autorica (ujedno nositeljica projekta i urednica zbornika) Vera Kržišnik-Bukić iznosi sadržajno-metodološke aspekte tematskog istraživanja i proučavanja Slovenaca u Hrvatskoj. Sadržaj određuje tematika etničnosti/manjine, koja je sama po sebi kompleksna. Kako su prisutni problemi zbog isprepletenosti geografskih, socioloških, povijesnih i političkih problema složeni, pristup je nužno interdisciplinarnan. Istraživački zadaci grupirani su u nekoliko sklopova. Tu nalazimo geografsko-povijesno-sociološko-migrantski sklop sa specifičnostima svog pristupa i metodologije istraživanja kroz posebne probleme/teme istraživanja, te povijesni blok s gotovo isključivo historiografskim pristupom. Etnološko-kulturološki i pravno-politički dva su posebna bloka okrenuta specifičnoj tematici. Putem razmatranja posebnih tema u pojedinim blokovima, u kasnijim fazama istraživanja bit će moguće postepeno stvarati cjelovitu sliku cjelokupne problematike.

U drugoj cjelini nazvanoj *Iz preteklosti v sedanjost* (Iz prošlosti u sadašnjost), šest znanstvenika, od kojih dva hrvatska, razmatra manje teme iz demografije i povijesti naseljavanja Slovenaca u Istri (Darko Darovec), te udjelu slovenskih znanstvenika i književnika u hrvatskom jezikoslovlju, književnosti i kulturi od 16. do 19. st. (Alojz Jembrih). O socijalnoj strukturi Slovenaca u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji između 1880. i 1910. piše Agneza Szabo, a o slovenskim iseljenicima u hrvatske krajeve do 1914. Marjan Drnovšek. O radu slovenskih duhovnika među Slovencima u Zagrebu između dva svjetska rata piše Bogdan Kolar, a o narodnosnom i kulturnom samoorganiziranju Slovenaca na hrvatskom prostoru Vera Kržišnik-Bukić.

U trećoj cjelini, *Sociološko-demografsko-geografski pristopi*, četiri znanstvenika daju, s više ili manje uspjeha, glavne naznake problematike područja svog interesa. Peter Klinar postavlja niz pitanja s područja određenja naravi manjine i njihovih prava, a Zagrepčanka Silva Mežnarić u opsežnom prilogu iznosi obilje vrijednih statističkih podataka, ali i model sociološkog istraživanja. Ovaj prilog, kao i prilozi Vere Kržišnik-Bukić ("O Slovencima u etničkom sastavu stanovništva po naseljima pograničnih općina u Hrvatskoj prije raspada Jugoslavije") i Petera Repoluska ("Elementi razvoja stanovništva pograničnih hrvatskih općina s obzirom na Slovence") ozbiljnim pristupom i brojčanim pokazateljima kojima autori obrazlažu svoje tvrdnje odudaraju od niza ostalih priloga koji samo (teoretski) naznačuju teorijske i metodološke probleme.

U četvrtoj cjelini Vitomir Belaj iz Zagreba ("Etnološka istraživanja Slovenaca u Hrvatskoj") i dva slovenska istraživača, Albina Nećak Lük ("Slovenski jezik u Hrvatskoj - neki aspekti istraživanja") i Mirjana Ule ("Socijalna psihologija odnosa između manjine i većine ili Slovenci u Hrvatskoj"), daju tri interesantna rada o problemima održanja

slovenskog etnikuma u Hrvatskoj. Posebno je naglašen problem brze integracije ali i asimilacije/odnarođivanja Slovenaca u Hrvatskoj, zbog karaktera doseljavanja (uglavnom pojedinačno) i zbog bliskosti sociokulturnih karakteristika dvaju naroda u pojedinim krajevima pograničnog područja. Treći rad ove cjeline ne odmiče dalje od teoretskih aspekata odnosa manjine i većine, pa bi stoga mogao poslužiti tek kao uvod u ozbiljniji istraživački rad o ovako kompleksnoj problematici.

Peta cjelina je posvećena pravno-politološkim aspektima problematike. Pišu Mitja Žagar ("Jesu li Slovenci u Hrvatskoj nacionalna manjina: opća terminološka pitanja i pravna zaštita"), Mirjana Domini iz Zagreba ("Status Slovenaca u Republici Hrvatskoj"), Boris Jesih ("Politička participacija nacionalnih manjina - uspoređivanje između Slovenije i Hrvatske") i Vera Klopčič ("Prava manjina u međunarodnim dokumentima i Slovenci u Hrvatskoj"). Pisci priloga, kao što se i očekuje, uglavnom se oslanjaju na međunarodne, međudržavne (uglavnom još tek zacrtane) sporazume i ustavno-pravne akte koji reguliraju položaj manjine, ali i na stvarno stanje, koje ovisi o materijalnom položaju entiteta i mogućnosti državne potpore, ali i o unutaršnjem poticaju koji iskazuje kao svoju potrebu.

U šestom, zaključnom dijelu *Prve knjige* ovaj zbornik donosi nekoliko priloga koje zbog načina pristupa ne bi mogli uvrstiti među dokraja znanstvene radove, pa makar se cjelina zvala i *Iskustvena spoznaja*. Karmen Medica piše o suvremenom organizacijskom povezivanju Slovenaca u hrvatskoj Istri (prilog istraživanju) dok Vinko Žibert, predsjednik Zajednice Slovenaca u Hrvatskoj, piše o Slovencima u Rijeci i u Hrvatskoj. Irene Mislej, Slovenka iz Argentine, piše o Slovencima i Hrvatima u Argentini, što je kao tema zanimljivo, ali se načinom obrade svakako ne uklapa u ovako zamišljen Zbornik.

Zaključno možemo primijetiti da dio priloga svojom iscrpnošću, argumentiranošću tvrdnji i načinom izlaganja itekako rasvjetljava zadane probleme. Dio priloga ne ide dalje od manje ili više savjesnog sačinjenog teorijskog rada koji bi mogao služiti tek kao uvod u istraživanje problema.

Treba još kazati da su svi prilozi objavljeni na jeziku na kojem su i primljeni. I slovenski i hrvatski prilozi imaju kratak sažetak (uvod) na jeziku kojim su pisani, i opširniji na engleskom.

Tihomir Dumančić
Institut za migracije i narodnosti,
Zagreb